

Motion till riksdagen 2012/13: MJ236

av **Otto von Arnold (KD)**

Klimateffektiva och hållbara proteinfodermedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur den svenska animalieproduktionen i ökad utsträckning kan baseras på klimateffektiva och hållbara proteinfodermedel.

Motivering

Den svenska produktionen av animalieprodukter som mjölk, kött och ägg bygger i stor utsträckning på importerade proteinfodermedel. Att vi har en import av fodermedel är naturligt i en allt mer internationaliserad marknadsekonomi, men problemet är att en stor del av importen utgörs av produkter som har uppenbart negativa klimat- och miljöegenskaper. I första hand gäller det sojamjöl och pressprodukter från palmoljenötter.

Kritiken riktas i första hand mot soja från Sydamerika och palmoljeprodukter från Asien, där den ökade nyodlingen för export riskerar att ske på bekostnad av regnskog och andra biologiskt skyddsvärda marker. När sådana kolrika marker exploateras för odling av ettåriga grödor frigörs stora mängder koldioxid, vilket bidrar till den växthuseffekt som hotar vårt klimat.

Kritiken handlar också om att en intensiv sojaproduktion medför att monokulturer breder ut sig där man tidigare haft ett mer hållbart växlingsjordbruk. Vidare används stora mängder bekämpningsmedel i produktionen – vilket bl.a. annat kan leda till hälsorisker för dem som arbetar i odlingsledet samt för kringliggande ekosystem. I den sydamerikanska sojaproduktionen används bl.a. bekämpningsmedel som metylparation, endosulfan, metamidofos, karbofuran och parakvat, som sedan länge är förbjudna i EU.

Importen av dessa ur klimat- och miljösynpunkt tveksamma fodermedel sker samtidigt som vi inom vårt land har goda förutsättningar att öka såväl produktion som användning av närproducerade och mer hållbara proteinfo-

Fel! Okänt namn på

dermedel. Av Sveriges totala åkerareal ligger ca 6 % i träda och en än större areal upptas av lågutnyttjade gräs- och klövervallar. Genom ett mer effektivt utnyttjande av jordbruksmarken och framför allt en ökad odling av proteingrödor som ärtor, åkerbönor och linfrö kan vi få fram fullgoda ersättningsprodukter till importerade soja- och palmolja. Det finns även goda möjligheter att bättre utnyttja, och vidareutveckla, biprodukter från industrin. Exempel är agrodrank och rapskaka som är biprodukter till produktionen av spannmålsetanol respektive rapsolja och som båda är mycket bra alternativ till sojamjöl.

En ökad odling av proteingrödor och användning av närproducerat foder ger en minskad klimat- och miljöpåverkan från produktionen av mjölk, kött och fjäderfäprodukter. Det ökar också den biologiska mångfalden och markens bördighet i Sverige genom att det skapar mer varierade växtföljder. Det kan även bidra till en mer stabil ekonomi för lantbrukarna, såväl växtodlare som djurhållare.

Behov av utvecklings- och stimulansåtgärder

Det finns ett tydligt intresse hos lantbrukarna för ökad odling av proteingrödor och användning av närodlad i animalieproduktionen. Utvecklingen bromsas dock av flera förhållanden. Det finns bl.a. bristande kunskaper hos såväl odlare och djurhållare som inom rådgivarkåren. Vidare uppfattas handeln med närproducerad protein som outvecklad, vilket ger en otydlig och osäker prisbild. Tillgången på utsäde är ibland bristfällig, samtidigt som förädlingen av befintliga sorter och utvecklingen av nya sorter är eftersatt. Det finns också ett utvecklingsbehov av processtekniker för odlade proteingrödor och proteinrika biprodukter från industrin.

Mer generellt gäller att jordbruksnäringens mycket pressade lönsamhet gör producenterna obenägna att pröva nya grödor och foderlösningar, även om dessa på sikt kan lägga grunden till en mer uthållig och konkurrenskraftig produktion.

LRF agerar för att öka kunskapen kring proteinfoderodling. LRF anser att svenskt jordbruk går miste om 90 miljoner kronor genom import av foder som vi skulle kunna odla själva. LRF agerar för att öka intresset för närodlad proteinfoder. De har exempelvis lanserat en handbok med tips, odlingskalkyler och råd kring odling och utfodring.

Miljö- och jordbruksutskottet hänvisar i sitt betänkande 2010/11: MJU12 till uppgifter från Landsbyggsdepartementet om det pågående arbetet på både universiteten och inom branschen där möjligheterna att öka andelen inhemskt proteinfoder studeras. Det konstateras i sammanhanget att inhemskt protein kan ersätta soja även till högavkastande mjölkkor med bibehållen produktion. Idag ges bl.a. olika former av stöd och ersättningar för att stimulera brukarna att vidta miljöförbättrande åtgärder. Detta och de insatser som görs av LRF är positivt men det finns enligt min mening ett behov av en utredning som specifikt tydliggör de miljö-, klimatmässiga och ekonomiska fördelarna med en ökad odling av proteingrödor och användning av närodlad i animalieprodukt-

Fel! Okänt namn på

ionen samt vilka åtgärder som behövs för att stimulera till en sådan utveckling. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 1 oktober 2012

Otto von Arnold (KD)